

Analysavdelningen
Kristin Kirs

Kommenterad statistik - pensionsrätt för barnår

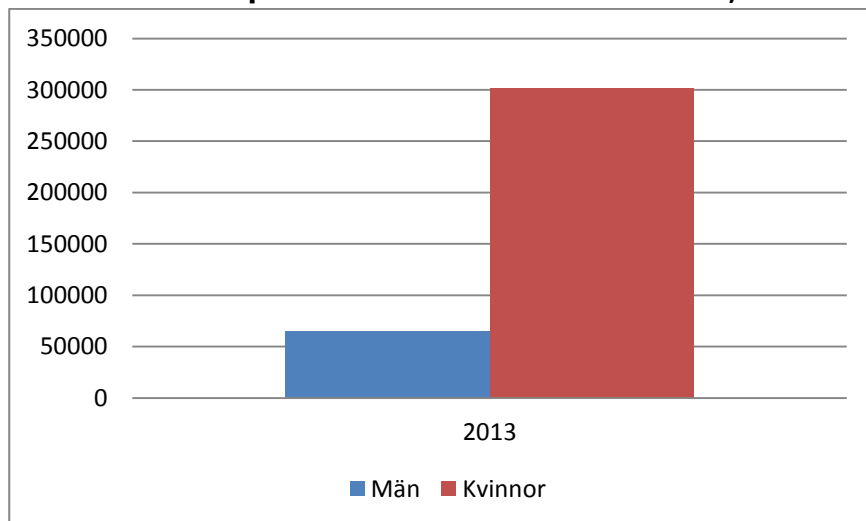
Pensionsmyndigheten har bland annat i uppdrag av regeringen att följa hur pensionssystemet fungerar för individ och samhälle. Det är bakgrunden till att Pensionsmyndigheten publicerar kommenterad statistik inom pensionsområdet.

I det tidigare förmånsbestämda Folkpensions och ATP- systemet påverkade frånvaron från arbetsmarknaden pga. vård av barn inte nämnvärt den slutliga ålderspensionen. Den främsta förklaringen till detta är att ålderspensionens storlek då bestämdes av de 15 bästa inkomståren. I samband med att Sverige övergick till det nya pensionssystemet där pensionen bestäms av den totala livsinkomsten infördes pensionsrätt för barnår som en ”extra” pensionsrätt, i syfte att kompensera i huvudsak kvinnor för den inkomstförlust vård av barn ger upphov till. Pensionsrätt för barnår är ett av de få avsteg från livsinkomstprincipen som finns i det allmänna inkomstgrundade ålderspensionssystemet.

Denna beskrivning syftar till att informera om olika aspekter av pensionsrätt för barnår.

1 Personer som erhållit barnårsrätter

1.1 Antal personer som erhöll barnårsrätt, 2013

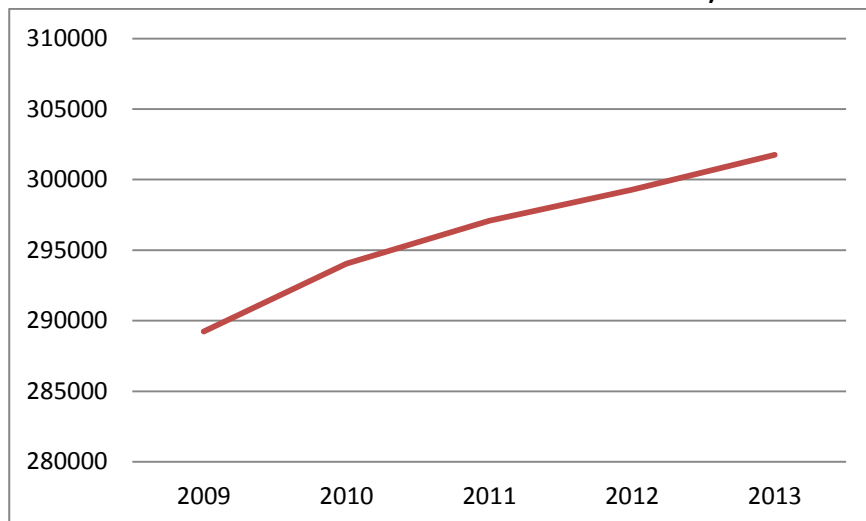

2013 var det cirka 367 000 personer som erhöll barnårsrätter, varav 302 000 kvinnor och 65 000 män. Antal män och kvinnor som erhåller pensionsrätt för barnår har ökat de senaste åren. Männens ökning är kraftigare, men ökningen sker från en betydligt lägre nivå (observera de olika skalorna på diagram 1.2 och diagram 1.3).

2016-01-22

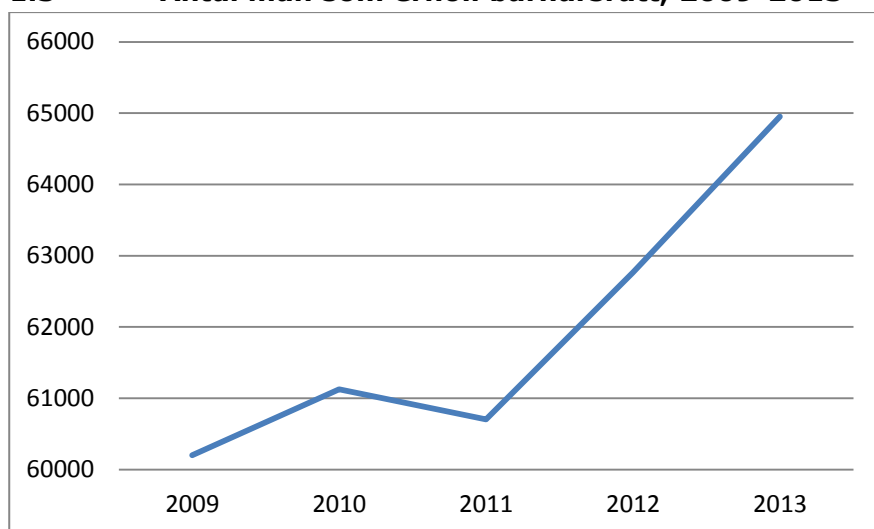
Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

1.2 Antal kvinnor som erhöll barnårsrätt, 2009-2013

Från 2009 till 2013 ökade antalet kvinnor som erhöll barnårsrätt med 4,3 procent.

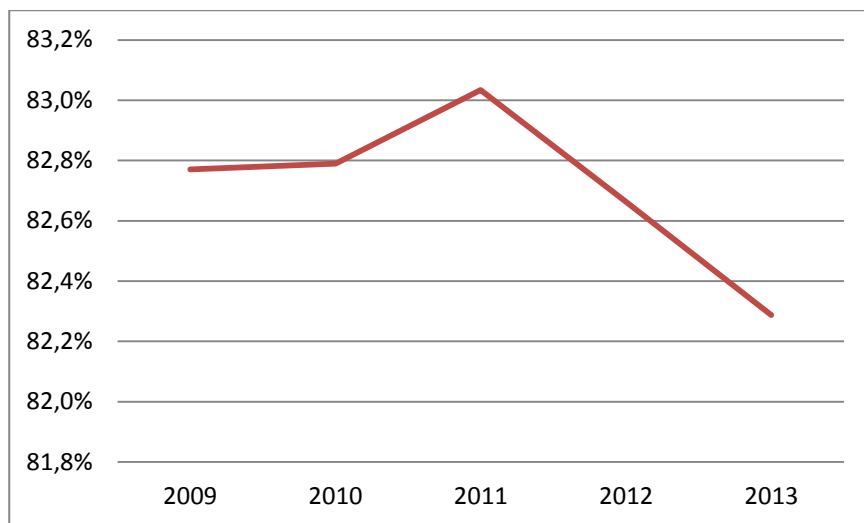
1.3 Antal män som erhöll barnårsrätt, 2009-2013

Det skedde en viss tillbakagång 2011, men från 2009 till 2013 ökade antalet män som erhöll barnårsrätt med 7,9 procent.

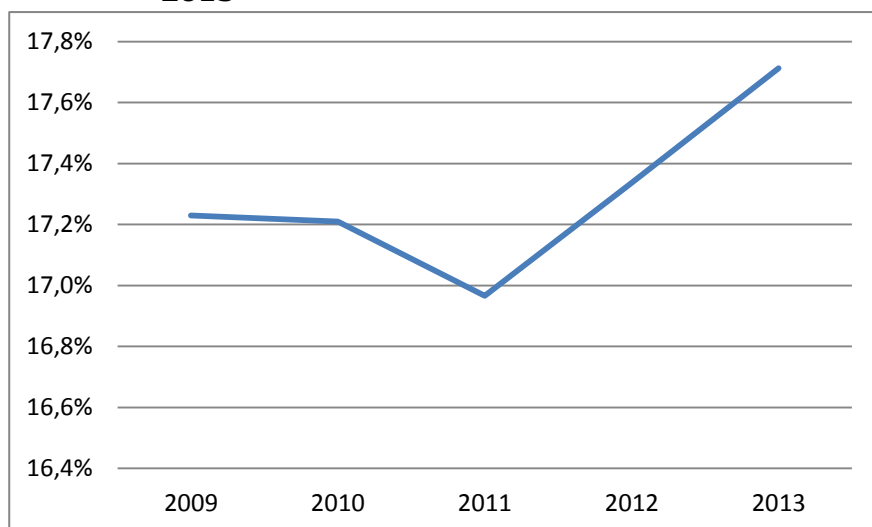
2016-01-22

1.4 Andel av personer som erhöill barnårsrätt, kvinnor, 2009-2013

2013 utgjorde kvinnor 82,3 procent av gruppen som erhöill barnårsrätt. Kvinnors andel har minskat mellan åren 2009 till 2013, med en viss uppgång under 2010 och 2011.

1.5 Andel av personer som erhöill barnårsrätt, män 2009-2013

Männens andel är (givetvis) en spegling av kvinnornas andel; andelen män av gruppen som erhåller barnårsrätt har ökat sedan 2009, med undantag för åren 2010 och 2011.

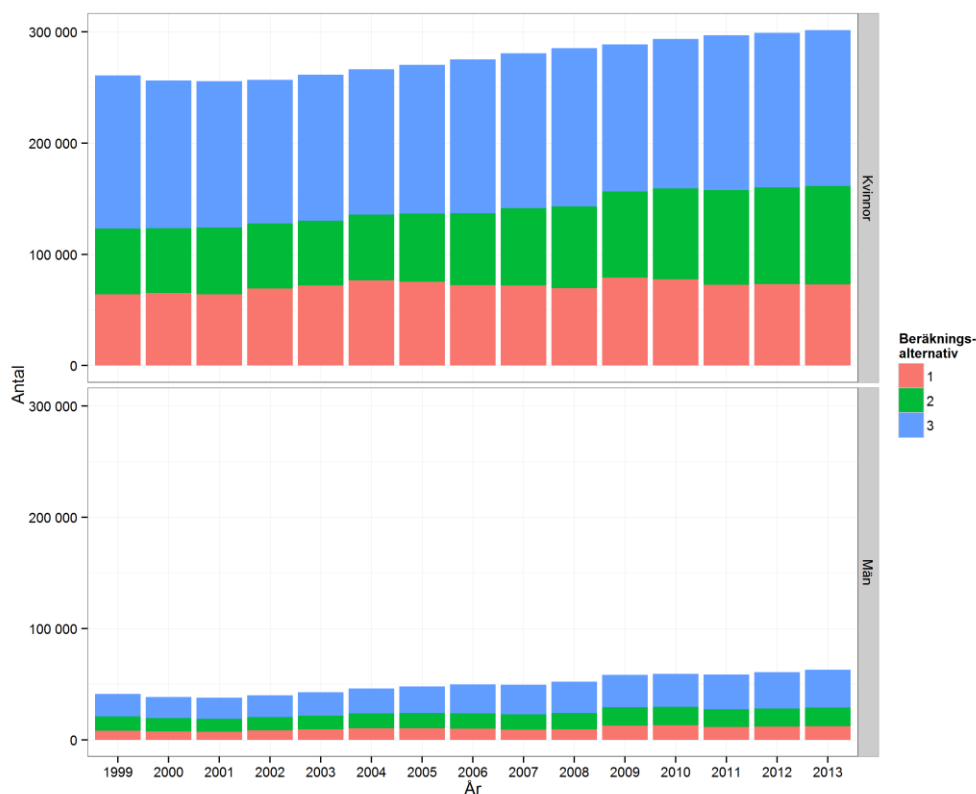
2016-01-22

1.6 Antal personer som erhöll barnårsrätt enligt de tre beräkningssätten, 2013

			Antal
Beräkningsalternativ 1: Utfyllnad tidigare inkomst	Män		12467
	Kvinnor		72894
2: Utfyllnad 75 % av medel-PGI	Män		17730
	Kvinnor		88615
3: Inkomstbasbelopp	Män		34753
	Kvinnor		140244

En övervägande majoritet av föräldrarna har fått sin barnårsrätt beräknad enligt beräkningsalternativ 3, det alternativ som i huvudsak tillfaller föräldrar som får föräldrapenning, inte går ner i arbetstid eller gör det endast i liten omfattning. 2013 var det ca 140 000 kvinnor och 35 000 män som fick barnårsrätt enligt beräkningsalternativ tre. Beräkningsalternativ två är sedan det näst vanligaste alternativet. Cirka 89 000 kvinnor och 18 000 män fick barnårsrätt enligt beräkningsalternativ två. Beräkningsalternativ ett är det minst förekommande, knappt 73 000 kvinnor och drygt 12 000 män fick barnårsrätt enligt detta alternativ 2013.

1.7 Antal personer som erhöll barnårsrätt enligt de tre beräkningssätten, 1999-2013

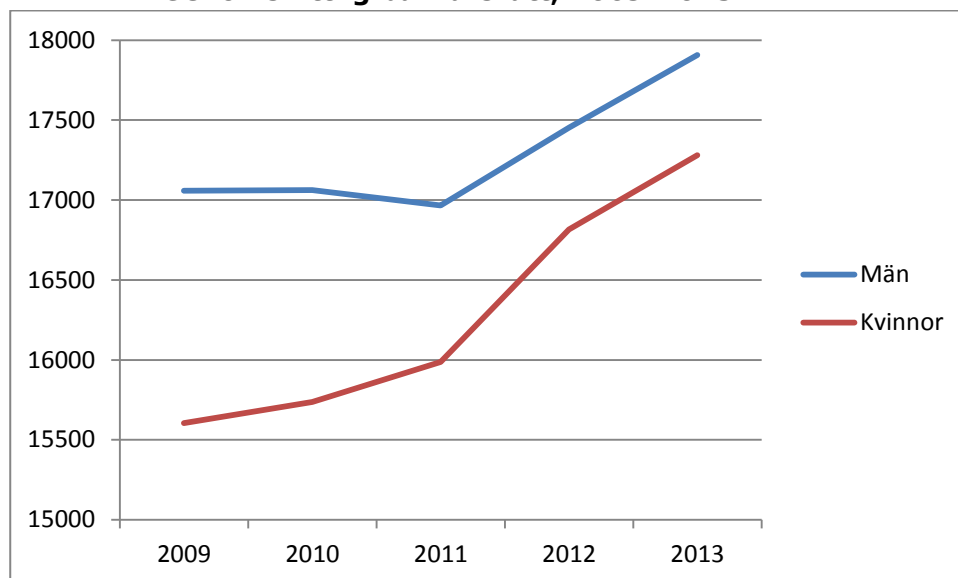

2016-01-22

Antal personer med barnårsrätt har ökat över tid. Det är främst antalet kvinnor som får barnårsrätt enligt beräkningsalternativ två som har ökat.

2 Belopp för pensionsrätt för barnår

2.1 Genomsnittlig barnårsrätt, 2009-2013

Den genomsnittliga pensionsrätten för män och kvinnor har ökat i ungefär samma takt sedan 2012. Den genomsnittliga barnårsrätten är dock högre för män. 2013 var kvinnors genomsnittliga barnårsrätt ca 17 300 kronor, medan männens var 17 900 kronor, vilket kan förklaras av att männen i genomsnitt har högre inkomst än kvinnorna.

2.2 Genomsnittlig barnårsrätt för de tre beräkningsätten, 2013

Beräkningsalternativ			Genomsnittlig pensionsrätt, kr
1: Utfyllnad tidigare inkomst	Män		25900
	Kvinnor		21100
2: Utfyllnad 75 % av medel-PGI	Män		27900
	Kvinnor		25400
3: Inkomstbasbelopp	Män		9900
	Kvinnor		10200

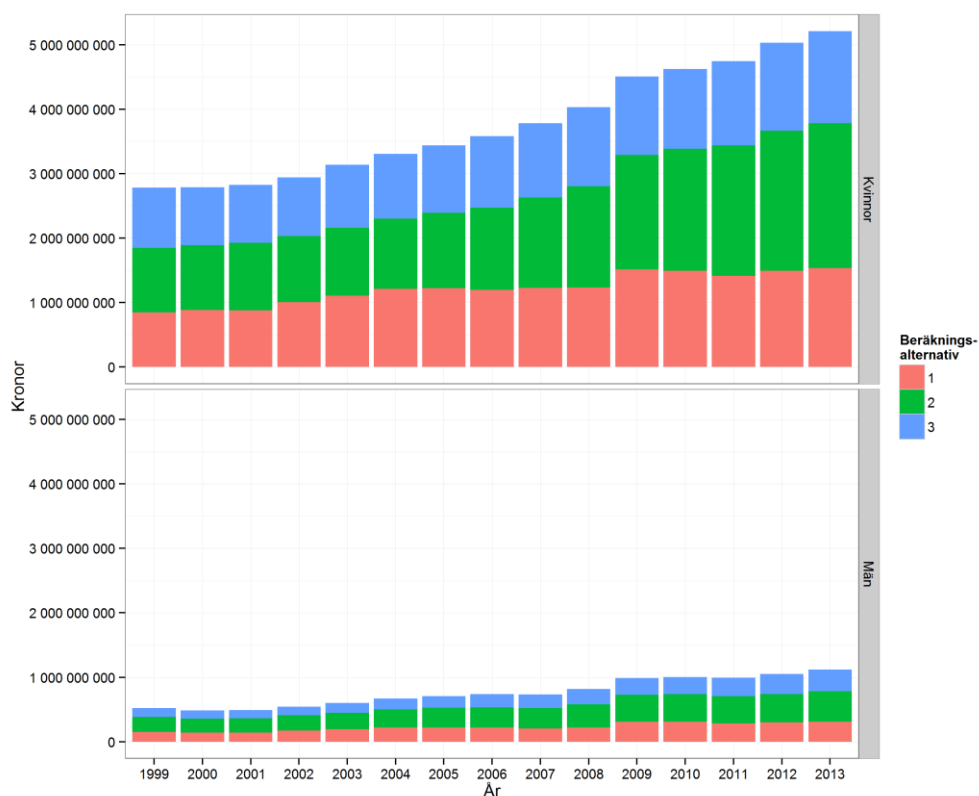
Den genomsnittliga pensionsrätten är högre för män än för kvinnor för beräkningsalternativ ett och två. För beräkningsalternativ tre är det genomsnittliga beloppet högre för kvinnor, vilket sannolikt beror på att en del av männens belopp tas bort. För kvinnor har de med beräkningsalternativ två den högsta genomsnittliga pensionsrätten. Detta beror sannolikt på att förvärvsinkomsten året före barnets

2016-01-22

Dok.bet.
Version
Dnr/ref.

födelse är relativt låg för denna grupp, bland annat pga. gruppens låga genomsnittsålder (se tabell 4.3 nedan). Utfyllnaden upp till 75 procent av medel-PGI innebär därför ett relativt högt pensionsgrundande belopp. Männens belopp är dock högre, vilket innebär att männen som får pensionsgrundande belopp enligt beräkningsalternativ två har en *lägre* inkomst i genomsnitt än kvinnorna som får barnårsrätt enligt detta beräkningsalternativ.

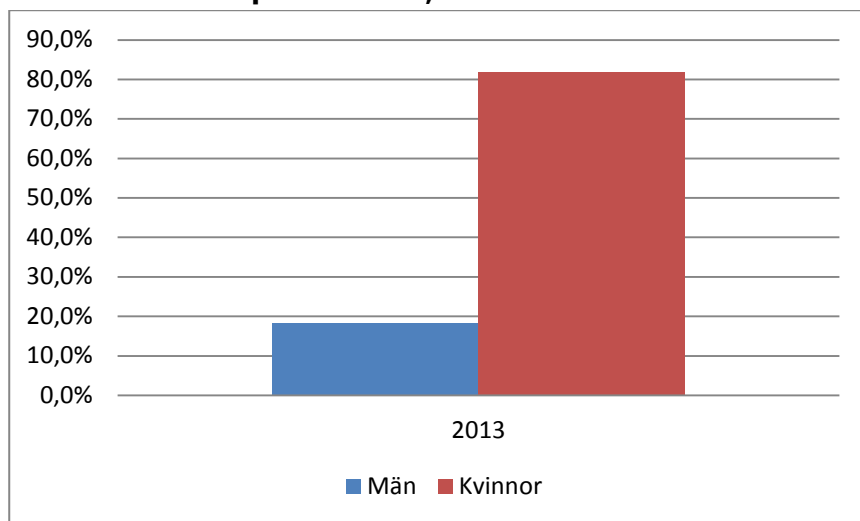
2.3 Summa barnårsrätter över tid för de tre beräkningsalternativen, 1999-2013

Summan av barnårsrätt för beräkningsalternativ två har ökat över tid och ger det största tillskottet till den allmänna pensionen, speciellt för kvinnor.

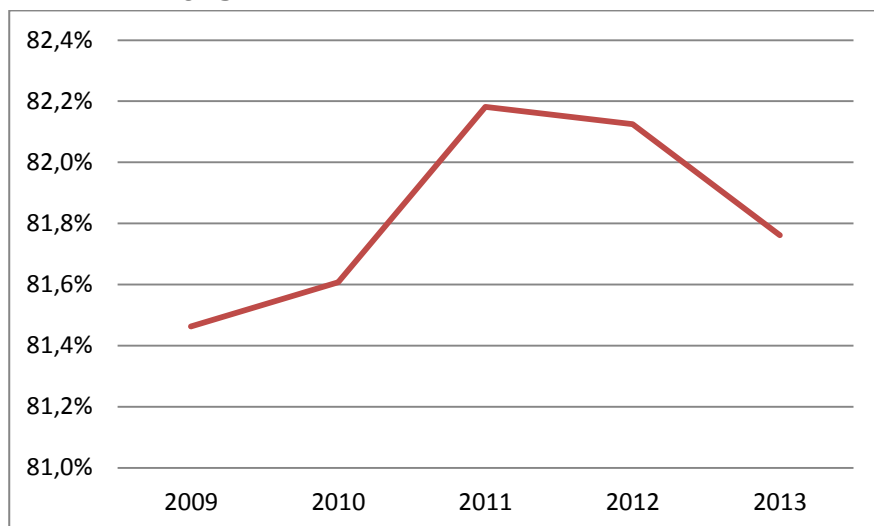
2016-01-22

2.4 Andel av den totala summan av barnårsrätter som erhöles av respektive kön, 2013

2013 erhöell kvinnor 81,8 procent av barnårsrätterna. Här ser vi en spegling av resultaten ovan i 2.1; kvinnor som får barnårsrätt är förvisso fler, men männens genomsnittliga barnårsrätt är högre vilket gör att männen får en proportionellt större del av barnårsrätterna. Efter en tidigare ökning minskar nu kvinnors andel av barnårsrätterna. Att männens andel ökar kan förklaras av att de utgör en allt större del av de som får barnårsrätt.¹

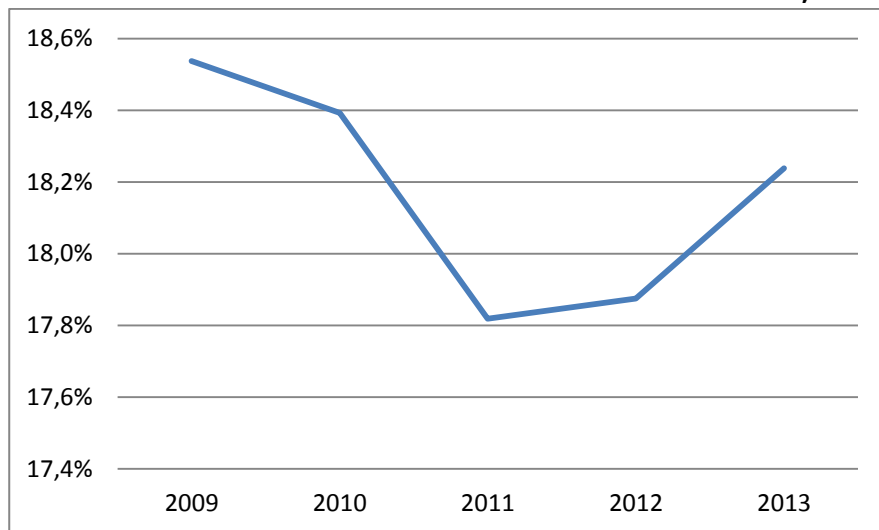
2.5 Andel av barnårsrätter som erhöles av kvinnor, 2009-2013

¹ Att männens andel ökar beror inte på att de i genomsnitt får högre belopp i barnårsrätter. Det får de dock, som tidigare nämnts, men ökningen i genomsnittlig barnårsrätt sker i samma takt för kvinnor.

2016-01-22

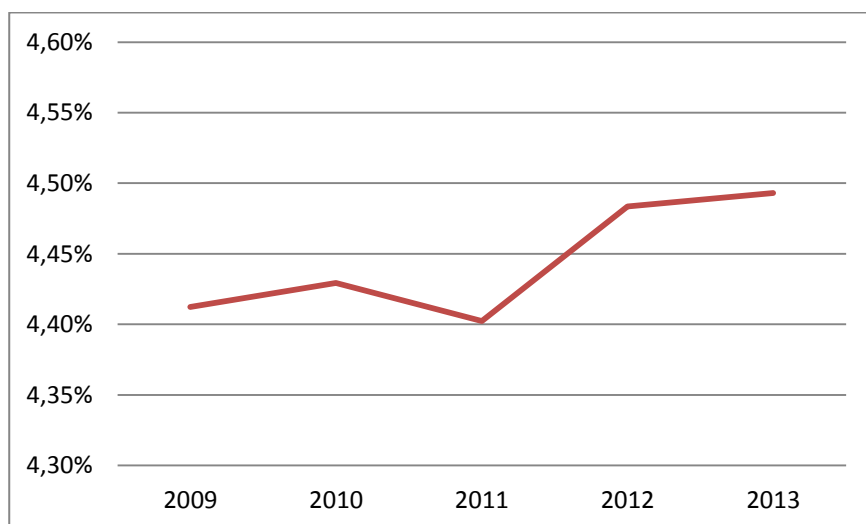
2.6 Andel av barnårsrätter som erhölls av män, 2009-2013

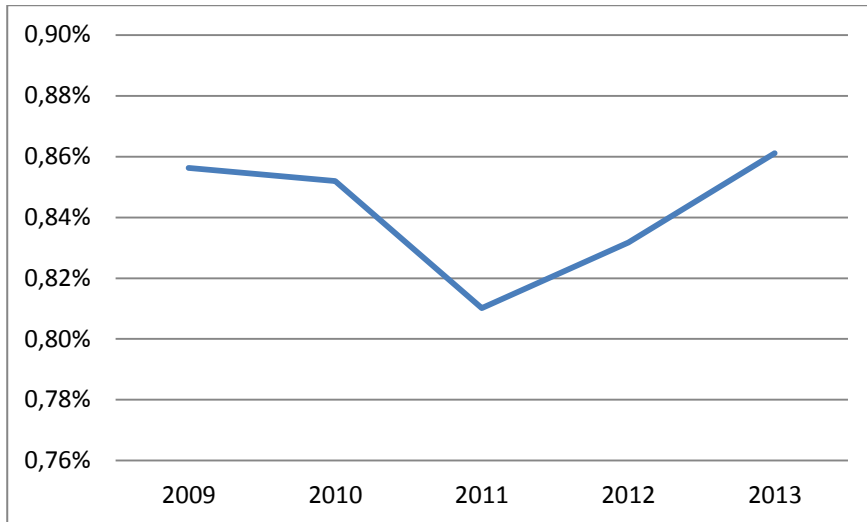
3 Pensionsgrundande belopp för barnår som andel av pensionsunderlaget

2013 utgjorde pensionsgrundande belopp för barnår 0,9 procent av männens totala pensionsunderlag och 4,5 procent av kvinnornas. Mellan 2012 och 2013 ökar det pensionsgrundande beloppet för barnår som andel av pensionsunderlaget både för män och för kvinnor. Vi ser en nedgång 2011 för båda könen, procentuellt sett minskar den dock mest för män (observera olika skalor i diagram 3.1 och 3.2). Detta kan dels förklaras av att männens genomsnittliga pensionsrätt för barnår minskade 2011, vilket vi såg i diagram 2.1. Även antalet män som fick barnårsrätt minskade vidare 2011, se diagram 1.3. Det finns sannolikt flera underliggande förklaringar till detta som har grund i dåvarande konjunkturläge och dess påverkan på kvinnors och mäns inkomster, föräldraledighet etc.

3.1 Pensionsgrundande belopp för barnår som andel av pensionsunderlaget, kvinnor, 2009-2013

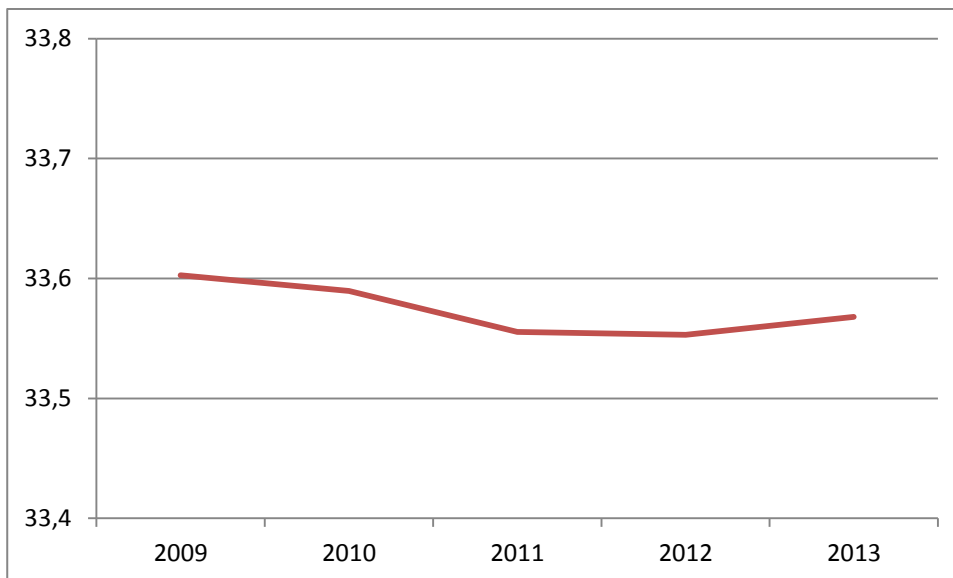
3.2 Pensionsgrundande belopp för barnår som andel av pensionsunderlaget , män, 2009-2013

4 Ålder vid erhållande av barnårsrätt

2013 var genomsnittsåldern för personer som fick barnårsrätt 33,6 år för kvinnor och 37,4 år för män.

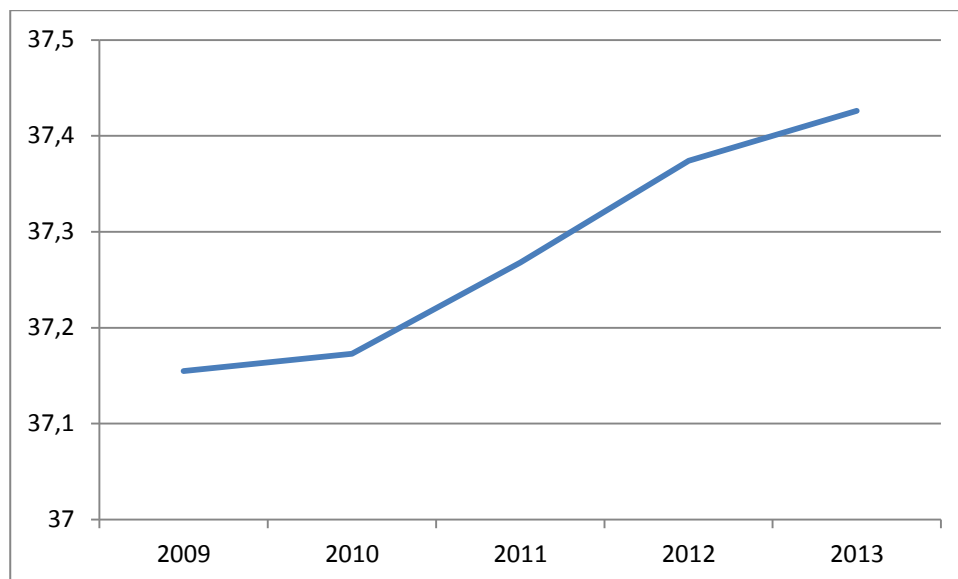
4.1 Genomsnittlig ålder för kvinnor som fick barnårsrätt, 2009-2013

Genomsnittsåldern för män som har fått barnårsrätt har ökat sedan 2009. För kvinnorna ser vi däremot en variation runt 33,5 och 33,6 år under perioden.

2016-01-22

4.2 Genomsnittlig ålder för män som fick barnårsrätt, 2009-2013

4.3 Genomsnittlig ålder för de olika beräkningsalternativen, 2013

		Genomsnittlig ålder
Beräkningsalternativ	Män	38,0
	Kvinnor	34,1
1: Utfyllnad tidigare inkomst	Män	36,6
	Kvinnor	31,4
2: Utfyllnad 75 % av medel-PGI	Män	37,7
	Kvinnor	34,7
3: Inkomstbasbelopp	Män	37,7
	Kvinnor	34,7

Genomsnittsåldern för kvinnor avseende beräkningsalternativ ett och tre var drygt 34 år 2013, medan genomsnittsåldern för beräkningsalternativ två bland kvinnor var betydligt lägre på 31 år. Männerna har genomgående högre genomsnittsålder än kvinnor för samtliga beräkningsalternativ, skillnaderna mellan de olika beräkningsalternativen är dock inte lika framträdande som för kvinnorna.